

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 819
תאריך: 2.7.53

פיים, השקיע את אצבעותיו השרירותיות בצווארו. סקולסקי הספיק לצעוק, והתעלף. חברי קיבוץ אחרים, שאצו לעזרתו, הסירו מעליו את נוח שטרן, בן ה-41, והצליחו בקושי רב לגררו מעל קורבנו הכחול מחוסר אוויר.

יש לחנוק מישהו... המיטרה, שהגיעה לאחר זמן קצר לקיבוץ השוכן בגבולות ירושלים, שמעה את הסיפור: נוח שטרן, גברתן חובש כיפה, בוגר אוניברסיטת קמברידג', אנגליה, לשעבר מבקר ספרותי בדבר ומתרגם ספריו של המשורר ת.ס. אליוט, התייצב לפני כחודש וחצי בפני מזכירות המשק וביקש להתקבל כחבר. שבועיים לאחר תחילת תקופת מועדנותו, החליטה מזכירות הקיבוץ להיענות בשלילה. גרמה לכך התנהגותו המוזרה. נוח שטרן נשאר במקום רק עד שימצא אפשרות אחרת להסתדר. באותו בוקר שבת, עבר את 400 המטרים שבין חדרו לחדרו של סקולסקי, וניסה כנראה לרצחו משום שראה בו את אחד האחרים לסירוב המשק לקבלו.

מבחינה יותר מסיפורם של חברי הקיבוץ היה בלוק מיכתבים שנמצא בין חפציו של שטרן. על אחד הדפים הוא רשם בעיפרון תיאור של רצח העתיד להתרחש: "שלוש נקישות... יש לחנוק מישהו... את הגופה אצטרך לקחת על הגב, להוריד אותה. את בגדי אחליף ואזרוק לבית השימוש... בבוקר אכנס לחדר האוכל, ואם ידברו על המיקרה, אקשיב אך לא אתערב... אחר כך אסע... אם המיטרה תעצור אותי, לא אדבר..."

לא יאומן! בפני השופט החוקר אבני טוב, אימת הנאשם את השורה האחרונה ביומנו. שטרן התייחס לעניין כשומע חופשי. לקריאת כתב האשמה האזין כאל רומן בלשי, חיך ריחף על פניו. שאל אותו אחר כך השופט: "הבנת את כתב האשמה?" נוח שטרן נענע בעניין רב את ראשו, והשיב כאחד שסיפרו לו מעשייה מבדחת: "לא יאומן כי יסופר!" השופט האמין כנראה ופקד לעצור ל-10 ימים.

אנשים

● במסיבה אצל השגריר האמריקאי בקאהיר, גילה האיש החזק של מצרים, קולונל גמאל עבד-אל-נאצר, מדוע הוא לא נגע באספרגוס שהוגש לו. "שעה שהיינו נצורים בכיס פאלוג'ה, תפסנו שלוש מכונות אספקה של היהודים, וכולן היו עמוסות אספרגוס. מאז איני יכול לראות את המאכל הזה."

● נתן אלתרמן ניכנס לבית-קפה, ניפנף במדענה וקרא: "עד היום לא ידעתי מי כבש את הארץ — הפלמ"ח, החי"ש, ואולי האצ"ל. עכשיו אני יודע!" ופתח את המדענה שהכריזה: "ג'ני לוביין כבשה את הארץ."

● נוח שטרן, שמת בשנות החמישים ערירי ובודד, אכיל-יאוש ובלתי מוכר, נחשב כיום לאחד המחדשים החשובים בשירה המודרנית העברית, וחלוצ בהכנסת הנימה המודרנית המערבית לתוכה. בעקבות הנסיון לרצח נכלא שטרן בבית-כלא, ועד עיתון לאסירים. משך כל תקופת מאסרו, נימנה אגודת הסופרים מנהעניק לו סיוע כלשהו, ורק אחרי מותו החלה בפרסום שיריו.

אבל החמור שבה שהוא שייקה... השבוע לפני 25 שנה בדיוק החלה סירת קטנה בשם "ישראל" במסע הפלגה מסביב לכדור-הארץ, ועל סיפונה 6 ימאים ישראלים צעירים. המסע, שירתק במשך חודשים את תושבי ישראל, נערך כחסות "העולם הזה" ובסיועם של אברהם קריניצי, ראש עיריית רמת-גן, והאחים מאיר. במקביל לכתבת השער, שהציגה את תולדותיו ודיוקנו של שר-המיסחר-התעשייה לשעבר ושר-הפיתוח בהווה, ד"ר דוב יוסף, העניק השך, "ראיון מיוחד" לחברי המערכת. באותו הגיליון התפרסמה גם כתבת-תחקיר מקיפה בנושא שהסעיר תקופה ארוכה את הציבוריות הישראלית: "פרשת פינלי", סיפורם של האחים רוברט ונ'רלד פינלי, שהוסתרו בימי השואה על-ידי הוריהם במנזר בצרפת, ואחרי שההורים ניספו תבעה הכנסיה את בעלותה עליהם. בשער הגיליון: שריהפיתוח ד"ר דוב יוסף.

מישפטו של ישראל חרבון * המשורר שהאשם בנסיין

לרצח * עבד אל-נאצר והאספרגוס הישראלי *

שאל אביגור על רוצחי חיים ארלוזורוב

העם

על הוסי' ועל התקנות

הדגל האמריקאי העצום, שהסתיר את הדגל הישראלי החיוור, בראש בניין שדה-התעופה בלוד, עם בואו של מזכיר המדינה האמריקאי ג'ון פוסטר דאלס (העולם הזה 813, 816) לא עורר התרגשות רבה בישראלי. רוב האזרחים התרגלו מזמן לראות את ארצם כמושבה כלכלית של גותן הנדבות האמריקאית, והנפת הדגל הגדול לא היתה, בעיניהם, אלא אישור מעשי של המצב הקיים.

אולם פה ושם היו עוד צעירים שהדבר נגע לליבם. אחד מהם, אליעזר בוכני, מנוה שאנן, חיפה, פנה רשמית אל משרד-הפנים ופרקליט-המדינה, ודרש לערוך מיש-פט לאחרים על המעשה, שהיה הפרה של החוק. השבוע הוא קיבל תשובה רשמית. הודיעה המחלקה לתפקידים מיוחדים של משרד-הפנים: "נתנו הוראה להנהלת שדה-התעופה בלוד, לדאוג לכך שדגל המדינה יונף בעתיד בהתאם לתקנות בדבר שימוש בדגל המדינה."

מישפט

"או אני או הוא"

קצר תספורת, מחייך לכל עבר, נכנס

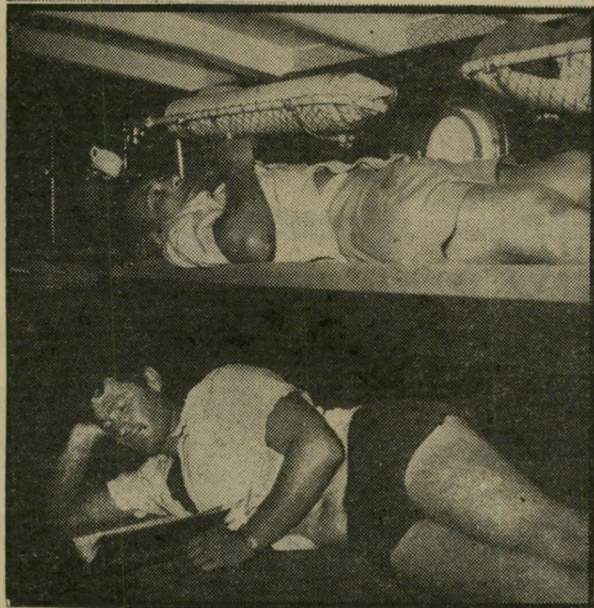
יצחק כהן, לאולם בית-המשפט השלום בתל-אביב, לסיום החקירה המוקדמת נגדו. לא פחות מחמישה שוטרים הקיפו את הצעיר בעל ההתנהגות המוזרה, שגרם בעבר לכמה שערוריות. את התיק העבה, מלא ההודאות ובעל אפשרויות ההגנה המוגבלות, נטל לידו ישראל פלדמן, עורך-הדין הצעיר וה-ממושקף, שנתבקש על-ידי בית-המשפט להגן על הנאשם.

פלדמן לא השלה את עצמו. הודאותיו של חרבון בכתב ובעל-פה לא השאירו פתח גדול ליציאה. סעיף האשמה היה כבד ביותר: 214, רצח בכוונה תחילה, אך חרבון הגיב בצורה מוזרה במהלך המישפט. "אלמלא מסר הודאות כה משכ-נעות, היתה לתיביעה עבודה הרבה יותר קשה," העיר פלדמן, "לפחות אשתדל להצילו ממוות."

אכן, כך היה נדמה לפחות, אחר סיום החקירה המוקדמת. איש לא ראה את חרבון בליל הרצח. אחד השכנים, שסבל מגודרי שינה, שמע צעדים ואחר קול יריה וצעקות: אמה, אמה. אך את הרצח הוא לא ראה.

בינתיים התלוננו במיטרה שלושה נהגי מוניות, כי נסדדו בידי צעיר נושא אקדח, ואכן, ליד מחסום בכביש עפוה נתפס חרבון כשכיסו אקדח וכמה עמודים כתובים בעיפרון, שסיכמו את פרשת חייו, הודאתו בהריגת כהן, והסיבות שהביאו אותו למעשה. **הג'מנים הגדולים.** לגבי התובע, אלי-

● כיום ישראל פלדמן, ראש עיריית רמת-גן.

שולחן מתקפל מוצב בין הדרגשים, על-ידי לוחות חדים הקבועים בדפנות. כשהוא מקופל נוצרים מקומות שינה נוחים (תמונה משמאל) ל-4 אנשי-צוות. שני הנותרים נמצאים תמיד בשמירה.

ששת הישראליים שיצאו למסע סביב העולם בספינה ישראלית. במשך היום משמש פנים תא הספירה (מימין) כחדר-אוכל לצוות.

6 סביב העולם